

ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን Tetanus Immune Globulin

ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን እንታይ እዩ?

ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን (TIG) ኣንጻር እቶም ቴታነስ (ሎክጃው) ዘስዕቡ ባክተርያ ቅልጡፍን ናይ ሓጺር ግዜን መከላኸሊ ይህብ። TIG ካብ ዝተለገሰ ደም ሰብ ዝተወሰዱ ብበዝሒ ጸረ-ኣካላት ዝሓዘ እዩ። ጸረ-ኣካላት፡ ስርዓተ-ምክልኻል ናይ ሓጺ ሰብ፡ ከም ባክተርያን ቫይረሳትን ዝኣመሰሉ ጀርምታት ንምምካት ዝሰርሖም ፕሮቲናት'ዮም።

TIG ብጥዕና ካናዳ ዝጸደቐ እዩ።

ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን ውሑስ ድዩ?

እው። TIG ካብ ዝተለገሰ ደም ሰብ ዝዳሎ ኮይኑ ድሕንነቱ ዝምርመር እዩ። ኩሎም ለገሰቲ ደም ንከም ኤችኤይቪን ሄፓታይቲስን ዝኣመሰሉ ቫይረሳት ዝተቐልፀ ከይኾኑ ይምርመሩ። ነፍሲ ወከፍ ልገሳ ደም ቅድሚ TIG ምግባር ምጥቃም ብደም ዝመሓለፉ ቫይረሳት ከምዘለዉ እውን ይምርመር። TIG ኣብ ምድላው ብዙሓት ኬሚካላውን ፊዚካላውን ስጉምታት ይካተቱ። እዞም ስጉምታት እዚ እም፡- ሕማም ከስዕቡ ዝኸለሉ ቫይረሳትን ባክተርያን ዘይምንቅስቓስን ምእላይን ይርከብዎም። ናይ መወዳእታ ምድላው TIG ዝያዳ ምርመራ ብምግባር ዝፍለጡ ተላበድቲ ቫይረሳት ከምዘየለዉ ንምርግጽ ይግበር። ይኹን እምበር፡ ገለ ብደም ዝመሓለፉ ረኽሲታት ብመንገዲ ኣጠቓቕማ TIG ናይ ምሕላፍ ሓዲጋ ኣዝዩ ውሑድ እዩ። ምርመራን ምፍላይ ደም ካብ ዝጀምር ኣትሒዙ፡ ኣብቶም TIG ዝወሰዱ ሰባት ብደም ዝመሓለፉ ረኽሲታት ከም ኤችኤይቪ፡ ሄፓታይቲስ ቢ ወይ ሄፓታይቲስ ሲ ከምዘለዎም ዝሕብር ጸብጻብ የለን።

ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን ከረከብ ዘለዎ መን እዩ?

ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ቁስሊ እንተሃልዩኻን ትሕቲ 3 መጠን ከታበት ቲታነስ እንተሃልዩኻን ወይ ታሪኽ ከታበትኻ እንተዘይተፈሊጡን TIG ክህበኻ ይኸእል እዩ። TIG ነዞም ዝስዕቡ ዓይነታት ቁስሊ ንዘለዎም ሰባት ይምከር፡-

- ረሳሕ ቁስሊ (ንኣብነት ብርስሓት፡ ሰገራ፡ ሓመድ ወይ ምራቕ ዝተበከለ)
- ናይ ምብንጫር ቁስሊ
- ናይ ስንባድ ቁስሊ (ምንዳድ፡ በረድ ወይ ምጭፍላቕ)

ስርዓተ ምክልኻልኻ ዝደኸመ እንተኾይኑ ዋላ 3 ወይ ልዕሊ መጠን ከታበት ቲታነስ እንተተቐበልኻ TIG ከወሃበኻ ይኸእል እዩ።

ብተወሳኺ ንዊሕ-እዋን ኣንጻር ቲታነስ ዝከላኸል TIG ክትረከብ ከለኻ ከታበት ቲታነስ ከወሃበኻ ይኸእል እዩ። ንተወሳኺ ሓበሬታ [HealthLinkBC File #18a Tetanus and Diphtheria \(Td\) Vaccine](#). ርእ።

ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን እንታይ ረብሓታት ኣለዉዎ?

TIG ቅልጡፍ፡ ናይ ሓጺር-ግዜን መከላኸሊ ኣንጻር ረኽሲ ይህብ። ሕማም ከከላኸል ወይ ድማ ነቲ ሕማም ከም ዝንኪ ከገብሮ ይኸእል እዩ።

ድሕሪ ከታበት ቲታነስ ግሎቡሊን ከመጽኡ ዝኸለሉ ግብረ-መልስታት እንታይ እዮም?

ልሙዳት ግብረ-መልሲ ንTIG ኣብቲ ከታበት ዝተዋህበሉ ቦታ ረስኒን ቃንዛን ከጠቓልል ይኸእል እዩ።

ገለ ከታበታት ግሎቡሊን ብፍላይ ዕብዪ መጠን ምስ ዝወሃቦም ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓታት ምስ ሓዲጋ ትሮምቦሲስ (ምረጋግእ ደም) ክተሓሓዙ ይኸእሉ እዮም። ሓዲጋ ትሮምቦሲስ ኣብዞም ዝስዕቡ ይውሰኹ፡-

- ዕድሚኦም 45 ዓመትን ልዕሊኡን ንዝኾኑ
- ናይ ትሮምቦሲስ ታሪኽ ዘለዎም
- ምስ ረጃሒታት ትሮምቦሲስ ሓዲጋ ዘለዎም

ኣስታሚኖፊን (ንኣብነት ታይለኖል®) ወይ ኢብዩፕሮፊን (ንኣብነት ኦድቪል®) ንረስኒ ወይ ቃንዛ ኸለምዓኻ ኸሎ ከወሃብ ይኸእል እዩ። ASA (ንኣብነት ኣስፓሪን®) ጠንቂ ሕማም ረይ ሲንድሮም ክኸውን ስለ ዝኸእል ትሕቲ 18 ዓመት ንዝዕድሚኡ ዝኾኑ ይኹን ሰብ ከወሃብ የብሉን።

*ኢብፕሮፊን ንትሕቲ 6 ወርሒ ዝዕድሚኦም ህጻናት መጀመርታ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ከይተዘራረብኻ ከወሃብ የብሉን።

ብዛዕባ ረይ ሲንድሮም ዝበለጸ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #84 Reye Syndrome](#). ርእ።

ዝኾነ ይኹን ኸታበት ድሕሪ ምውሳድካ ን15 ደቓይቕ ኣብቲ ክሊኒክ ምጽናሕ ኣገዳሲ እዩ፤ ምኽንያቱ ኣዝዩ ሳሕቲ ዝረከ ተኽእሎ ኣሎ፤ ካብ ሚልዮን ትሕቲ 1፤ ኣናፊላክሲስ ዝበሃል መፍርሒ-ህይወት ኣለርጂክ ግብረ-መልሲ ኣሎ። እዚ ድማ ቆፎ ኣፍልቢ፤ ጸገም ምስትንፋስ ወይ ምሕባጥ ጎሮሮ፤ መልሓስ ወይ ከንፈር ከጠቓልል ይኽእል እዩ። እዚ ግብረ-መልሲ እንተተፈጠሩ፤ ኣላዩ ከንክን ጥዕናኻ ከሕክም ይኽእል እዩ። ህጹጽ ሕክምና ኤፒኖሪን (ኣድሪናሊን) ምምሕዳርን ብኣምቡላንስ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ረድኤት ምትሕልላፍን የጠቓልል። ካብቲ ክሊኒክ ምስ ወጻእካ ምልክታት እንተተራእዮምካ፤ ናብ 9-1-1 ወይ ናብቲ ናይ ከባቢኻ ህጹጽ ቁጽሪ ደውል።

ኩሉ ግዜ ከቢድ ወይ ዘይተጸበኻዮ ግብረ-መልሲ ኣብ ጥዕናኻ ኣብ ዘጋጥመካ ንወሃቢ ከንክን ጥዕናኻ ጸብጸብ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ።

ቲታነስ ክታበት ግሎቡሊን ክወስድ ዘይብሉ መን እዩ?

እዞም ዝስዕቡ እንተሃልዩካ ምስ ኣላዩ ከንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ:-

- ቅድሚ ሕጂ ዝኾነ ናይ ምክልኻል ግሎቡሊን ወይ ዝኾነ ክፋል ናይ ቲታነስ ናይ ምክልኻል ግሎቡሊን ንዝተዋህበ መጠን ንህይወት ኣብ ሓዲጋ ዘእቱ ምላሽ እንተነይርካ
- ሕጽረት ዝተነጸለ ኢሙኖግሎቡሊን ኤ ዝበሃል ኩነታት እንተነይርካ
- ታሪኽ ትሮምቦሲስ ወይ ንትሮምቦሲስ ሓዲጋ ዘስዕቡ ረጃቢታት እንተሃልዮምኻ
- ኣብ ዝሓለፉ 14 መዓልታት ኣንጻር ሕማም ንፍዮ፤ ዕንፍሩር፤ ሩቤላ ወይ ፍሮማይ ክታበት ተገይርልካ እንተነይሩ

ብሰንኪ ሰዓል ወይ ካልእ ቀሊል ሕማም ክታበት ምድንጓይ ኣየድልን። ይኹን እምበር፤ፈኩስ ስክፍታታት እንተሃልዩካ ምስ ኣላዩ ከንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ቲታነስ እንታይ እዩ?

ቲታነስ፤ ሎክጃው ተባሂሉ ዝፍለጥ ኮይኑ፤ መብዛሕትኡ ኣብ ሓመድ ብዝርከብ ባክተርያ ዝመጽእ እዩ። እቶም ባክተርያ ብመቐረጺ፤ ምሕራር ወይ ብቁስሊ ናብ ቆርበት ምስ ዝኣትዉ፤ ኣብ ምሉእ ኣካላትና ዝርከቡ ጭዋዳታት ብቃንዛ ዝመልኦ ምጽቃጥ ከስዕብ ዝኽእል መርዚ የፍርዩ። ጭዋዳታት ምስትንፋስ እንተተጎዲኦም ኣዝዩ ከቢድ እዩ። ካልኣት ምልክታት ቲታነስ ድማ ሕማም ርእሲ፤ ጸገም ምውሓጥ፤ ዘወርወር ምባል፤ ረስኒን ረሃጽን፤ ልዑል ጸቕጢ ደምን ቅልጡፍ ውቅዒት ልብን ከኹ ይኽእሉ እዮም። ካብ 5 ሰባት ቲታነስ ዝተትሓዙ ክሳብ 1 ክመውት ይኽእል።

ብሉል ንእሽቶይ ፍቓድ

ወለዲ ወይ ኣለይትን ደቆምን ንኸታበት ፍቓድ ንምርካብ ክመያየጡ ይምከር። ትሕቲ 19 ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት፤ ንነፍሲ ወከፍ ኸታበት ዘለዎ ረብሓን ክህሉ ዝኽእል ግብረ-መልስን ከምኡ ውን ክታበት ናይ ዘይምኽታብ ከምጽኦ ዝኽእል ሓዲጋን ክርድኡ ዝኽእሉ፤ ብሕጋዊ መንገዲ ክታበት ክሰማምዑ ወይ ክነጽግዎ ይኽእሉ እዮም። ብዛዕባ ብሉላት ንእሽቱ ፍቓድኛ ምዃን ተወሳኺ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #119 The Infants Act, Mature Minor Consent and Immunization](#).

